

nyelvű személyek és családok különböző élethelyzeteibe, örömeibe és problémáiba pillanthatunk be (219–380). Az interjúkon kívül számos további empirikus anyagot is találunk a könyvben. Ezek többsége a szerző elmúlt másfél évtizedes kutatómunkájának gyümölcse. A legfrissebb az a 2013 elején közzétett internetes többnyelvűségi kérdőív, amelyet 27 országból összesen 420 személy töltött ki. Csiszár fontosnak tartotta, hogy az érintett szülők és nagyszülők tapasztalatain kívül a két- és többnyelvű fiatalok élményeit és a témával kapcsolatos véleményét is közlétegye. A megkérdezettek válaszaiból válogatott idézetek még hitelesebbé és olvashatósabbá teszik a kötetet.

Bár a kiadvány csak a természetes helyzetekben történő nyelvelsajátítást tárgyalja (13) – azokat az eseteket, amikor a gyermek már a családban vagy egy idegen nyelvű környezetben kerül kapcsolatba egy vagy több új nyelvvel –, a nyelvvel hivatásszerűen foglalkozók is sok érdekes információt találhatnak benne.

A könyv oktatási és gyakorlati (azaz családi, gyermekevelési) célú felhasználása egyaránt ajánlott: a tudományos igénnyel megírt fejezetek és a hétköznapi életből vett friss példák sokasága mindkét célra kiválóan alkalmasá teszik.

A könyv kereskedelmi forgalomban nem kapható, rendelni a szerző honlapjáról lehet (www.csiszarrita.eu).

Simon Orsolya

Baditzné Pálvölgyi Kata
– Scholz László
Spanyol társalgási zsebkönyv
(Guía de conversación español)
Budapest: Tinta Könyvkiadó, 2013. 206 p.
ISBN: 978-615-5219-51-1

A könyv szerzői tapasztalt egyetemi oktatók, akik a tanításon kívül számos más te-

rületen is aktívak. Baditzné Pálvölgyi Kata az ELTE Spanyol Nyelvi és Irodalmi Tanszékének tanárképzési modulfelelőse. Fő kutatási területei az összehasonlító intonáció és a spontán beszéd jellemzői, illetve a témához kapcsolódó nyelvidaktikai vonatkozások. A Magyarországi Spanyoltanárok Szövetségének főtákará, tagja az ELTE diskurzuskutató csoportjának, és részt vesz a Barcelonai Egyetemen folyó beszéd- és intonációs kutatásokban.

Scholz László szintén az ELTE Spanyol Nyelvi és Irodalmi Tanszékének oktatója és kutatója. Elsősorban a spanyol-amerikai irodalom történetével foglalkozik, különösen a novella és a kisregény műfajával, az esszéivel és a kísérletező prózával. Aktív műfordító és szerkesztő. Számos nemzetközi hispanisztikai projekt szervezője, illetve résztvevője. A tanszék doktori programjának vezetője, és *LEJANA* című folyóiratának szerkesztője.

„A *Spanyol társalgási zsebkönyvet* egyaránt ajánljuk spanyol nyelvterületre készülő magyar turistáknak, hosszabb kinntartózkodást tervező munkavállalóknak és a spanyol nyelvvel ismerkedő nyelvtanulóknak” – olvashatjuk a könyv ajánlójában. Ebben a műfajban nem első a piacon, mintegy aktualizált, átdolgozott, átgondolt változata elődeinek. Az *Előszó*ból megtudjuk, hogy az 1975-ben megjelent *Spanyol Társalgás* című kötetre épül. Alkalmazkodik korunk igényeihez, megjelennek benne aktuális témák, élethelyzetek (online vásárlás, közösségi oldalak). A külföldön munkát vállaló, huzamosabb ideig kint élő személyek remekül alkalmazhatják hétköznapijaikban. Mivel a szerzőpáros minden témából a legfontosabbat tárja elénk, hamar el is sajátíthatjuk ezeket. A négy alapkészség megjelenik a könyvben, s bár fő profilja a beszédértés, törekszik az olvasás- és íráskészség támogatására is (később említem, hogy a könyv segítségével akár levelet is írhatunk [131]).

Ahogy a kötet címe is jelzi: zsebkönyv. Tehát elsősorban turistáknak ajánlott, akik könnyen kezelhető, logikusan felépített se-

gítségre számítanak. Méretét tekintve kicsit nagyobb, mint egy szokásos zsebkönyv, ezáltal kevésbé vastag, tehát magunkkal tudjuk vinni vásárláskor, étterembe, szórakozáshoz stb. A nyelvet tanuló diákok könyvtárában, iskolatáskájában sem foglal el nagy helyet, tehát kiegészítő tankönyvként is bátran alkalmazhatjuk.

A könyv szerkezete jól áttekinthető. Az *Előszó* után rövid *Kiejtési útmutató* következik, melyből a spanyol nyelvvel először találkozó turista is egyszerűen megismerkedhet a főbb tudnivalókkal. Rövid ismeretést kapunk a kettőshangzók világáról, a mássalhangzók kiejtéséről, a hangsúlyról, az írásjelekről. Grammatikai alapokat is bemutat, ami a nyelvet nem beszélő turistáknak is hatékonyabbá teszi a kommunikációt, a nyelvet tanulóknak pedig gyors áttekintést nyújt.

Ezután következik a könyv fő része, a *Társalgás*. Minden egység egy-egy témát ölel fel, ahol először mindig a leggyakoribb, általános kifejezésekkel találkozunk, leginkább mondatok formájában. Ezt követi a *Szavak és kifejezések* című rész, melyben hasznos szavakat találunk ábécésorrendben, szótári formában. A könyv legjobban sikerült újítása a „dobozokba” rendezett kulturális információk beszúrása. Minden témában találunk olyan érdekességet, amely a spanyol emberekhez, életvitelhez közelebb visz bennünket. Ilyen beszúrásokból ismerhetünk meg pár spanyol ünnepet, fiatalok szórakozási szokásait, az étkezés érdekességeit (például Spanyolországban az éttermek színvonalát villák jelzik [110]). Mivel ezek kiemelt részek, a könyvet átlapozva az összeset áttekinthetjük, ezáltal minden témából kis ismertetőt, hasznos információt nyerünk, amely közelebb visz minket az idegenben látott és megélt hétköznapi élményekhez.

Az első téma a *Figyelmeztető és tájékoztató feliratok* (19). Gondolom, azért ezzel indít a könyv, mert turistaként ezekkel találja szembe magát az ember először. Kicsit zavaró, hogy a felsorolás nincs ábécésorrendbe szedve. Gyorsabban megtalálnánk a keresett

kifejezéseket, ha az első oszlopban nem a magyar megfelelő lenne, hiszen itt nem magyarról szeretnénk spanyolra fordítani, hanem épp a velünk szembe jövő feliratokról szeretnénk kideríteni, mire is hívják fel a figyelmünket, miről tájékoztatnak minket. Az itt közölt kifejezések valóban a leglényesebbek és legpraktikusabbak, s mivel számuk nem túlságosan nagy, könnyen kiválasztható a számunkra szükséges felirat.

A következő téma a *Beszélgetés* (25). Nem könnyű könyvből beszélgetni, sőt, beszélgetést kezdeményezni, majd kérdéseket feltenni, hiszen a válaszok megértéséhez szótár szükséges. Adódhat azonban olyan elszánt érdeklődő, akit ez nem riaszt vissza. Ráadásul a társalgási zsebkönyv fő funkciója is a beszélgetés támogatása. A köszönés, bűcsúzás, bocsánatkérés alapvető udvariassági elvárás, sőt, a zsebkönyv segítségével még a bemutatkozáskor sem ütközhetünk olyan akadályokba, hogy megakadjon a beszélgetés. Nyelvtanulók is profitálhatnak ebből a részből, mert kevés tankönyvben vannak ilyen sokszínűen, egy helyen összegyűjtve egy-egy téma lehetőségei. Például választékosan, hangulatunkat tükrözve fejezhetjük ki, ha valami ellenünk van (*Nem egyezem bele. Nincs kedvem. Nem szeretném.* [28]).

Külön rész foglalja össze a számokkal kapcsolatos kifejezéseket (33), a szerzők kitérnek a mértékegységekre, pénzváltásra is. A mindennapokban oly fontos vásárlásban, közlekedésben elengedhetetlen szavakat és mondatokat találjuk meg ebben a fejezetben. Az ábécésorrend hiánya kis mértékben itt is zavaró, de mivel csak egy-egy oldalnyi felsorolás van, könnyen kikereshető az éppen szükséges tudnivaló.

Az *Önmagunkról* (51) című rész segítségével átfogóan bemutatkozhatunk (családi állapot, foglalkozás, tanulmányok, hobbi).

A részletesen kidolgozott *Utazás* című fejezetben (66) minden közlekedési eszközzel találkozunk: vonat, repülő, hajó, autó; sőt, még rendőrségi intézkedésekre is felkészülhetünk. Minden közlekedési módot külön

tárgyal, hiszen például ha vonattal utazunk, más szavakra van szükségünk, mint hajózás-kor. Manapság sok turista bérel autót a nyaralás alatt, így az *Autóval* című rész (81–85) kifejezései is rendkívül hasznosak. Ez a részletes felbontás megkönnyíti a szavak kikeresését is: például ha tudjuk, hogy repülővel utazunk, és szükségünk van a kézipoggyász szóra, nem az egész utazási témát kell böngészni, elegendő csak a repülésnek szánt oldalakat átnéznünk.

Az *Étkezés* témánál (96) visszatér a könyv elején, a figyelmeztető és tájékoztató feliratok felsorolásánál tapasztalt gyakorlati probléma. Amikor ugyanis egy spanyol étlapot böngészünk, praktikusabb, ha az ételek neve az első oszlopban és spanyolul szerepel, mint egy szótárban. Itt fordítva sorakoznak a kifejezések: az étel magyar megfelelőjét találjuk elől. Abból a szempontból célszerű ez az elrendezés, hogy könnyen ki tudjuk keresni és el tudjuk mondani, mit szeretnénk enni. Könnyebben megtalálunk azonban annak a fogásnak az elnevezését, amelyet meg szeretnénk kóstolni, ha annak étlapi formáját, spanyol elnevezését látnánk az első oszlopban. Pár tipikus spanyol ételt megismerhetünk, bár például az *aliolit* – fokhagymás majonézes öntet – csak megemlíti, és nem részletezi. Ugyanakkor ez a felsorolás, bármilyen sorrendben is álljon, betekintést enged a spanyol gasztronómiába, és megismerteti az olvasót az alapvető kulináris különlegességekkel (109).

A következő egység témája a „szükséges rossz”, a betegségek (123). Az első résznél, ahol a legfontosabb mondatok szerepelnek, ismét hiányzik az ábécérend, így ahhoz, hogy megtaláljuk a számunkra szükséges kifejezést, át kell futnunk az egész részt. Persze ebben a témakörben is nehéz a mondatokat ábécésorrendbe szedni, hiszen mi történik, ha nem pont úgy fogalmazzuk meg a mondanókat, ahogy a könyvben szerepel. Tehát mindenképpen át kell tekintenünk ezt a két oldalt, ha ki szeretnénk keresni az adott társalgáshoz szükséges betegséget, tünetet stb. (123–124). Hiányosság, hogy a *láz* szó a

szavak között nem, csak a fontos kifejezések között szerepel (*Van láza?*).

A posta, internet, levelezés, telefon témakörben (131–136) ízelítőt kapunk az olyan élethelyzetekből, ahol ezeket a kifejezéseket használhatjuk. Az alapvető levelezési formákat, megszólításokat is megtalálhatjuk, és beépíthetjük akár a kezdő nyelvtanulók alapismereteibe is.

Vásárlás címszó alatt (137) megtaláljuk az élelmiszerbolt, zöldséges, vas- és edénybolt, trafik, illatszerbolt, könyvesbolt, virágüzlet, bevásárlóközpont, cipőbolt, divatáruüzlet, méteráruüzlet, óra- és ékszerbolt, sportbolt, hangszerbolt, játékbolt altémákat. A szerzők jól látják, hogy a turisták szívesen vásárolnak, így igyekeztek minden eshetőségre gondolni, bármilyen vásárlási formára felkészíteni.

A *városban* című részben (168) felsorolt kifejezésekkel megtudhatjuk egy helyi lakostól az adott város adatait, valamint segítséget kérhetünk a tájékozódásban. A nyelvoktatásban elsődleges az irányok, a merre, hol névmással kezdődő kérdések megtanulása, összeállítása, ennek gyakorlása céljából is hasznos ezeket az oldalakat böngészni.

Szórakozni is elmehetünk ezzel a zsebkönyvvel: színházba, koncertre, operába, moziba, bárba, könyvtárba, kirándulni, sportolni, bikaviadalra. Ezekre is mind találunk pár kifejezést (például *Van még jegy a mai szőlőestre?* [184]).

A könyv legvégén az életkörülményekről is érdeklődhetünk (200), bár hasznosabb lenne, ha itt inkább konkrét adatok szerepelnének, már azért is, mert – amint a szerzők megjegyzik – udvariatlanság erre vonatkozó kérdéseket feltenni. Igaz, ezek az adatok (például az átlagkereset) változnak, de az évszámokkal ellátott tájékoztatás a későbbi években is mérvadó lenne. A kis információs dobozokban viszont megfelelő ismertetést találunk a spanyol politikai pártokról (203), illetve az iskolával foglalkozó részben az oktatási rendszerről (204).

Mindent összevetve, ez a zsebkönyv az oktatásban segédanyagként, kérdések begya-

korlására vagy a szóbeli vizsgára készüléskor utolsó áttekintésre, a szóbeli készségek fejlesztésére, a szókincs bővítésére használható. Turisták zsebkönyvként bátran magukkal vihetik. Kisebbségi gyakorlati nehézségtől, az ábécésorrend említett hiányától eltekintve sok segítséget nyújthat. Aki nem megy Spanyolországba, de szeretne a kultúra érdekességeibe betekintést nyerni, az információs dobozok átolvasásával megteheti ezt. Tehát társalgási alapokra és kulturális különlegességekre tanít ez a könyv, így minden korosztály érdeklődésére számot tarthat. A témák kidolgozása, sokszínűsége akár ötletet is adhat a programokhoz. A könyvet átlapozva felmerülhet bennünk, hogy ellátogassunk egy spanyol könyvtárba vagy bárba. Zsebkönyv, programajánló, nyelvkönyv; turistáknak, diákoknak; időseknek, fiataloknak – bármikor, bárkinek.

Gaszó Melinda

Karolina Kalocsai
Communities of Practice and English as a Lingua Franca
 A study of Erasmus Students in a Central European Context
 [Gyakorlóközösségek és az angol mint lingua franca. Tanulmány Erasmus-hallgatók egy csoportjáról közép-európai kontextusban]
 Berlin/Boston: Walter de Gruyter GmbH
 2014. 254 p.
 ISBN: 978-3-11-029547-4

Kalocsai Karolina kötete az angol mint lingua franca nyelvhasználatot (*English as a lingua franca – ELF*) vizsgálja Szegeden tanuló Erasmus-hallgatók egy csoportjának megfigyelésén keresztül. A szerző közérthető stílusban, érdekesítően, ugyanakkor nagy szakmai alaposággal veszi sorra kutatása eredményeit, melyek több szakterület mű-

velőinek érdeklődésére is számot tarthatnak, ugyanakkor a nemzetközi angolnyelv-használat iránt érdeklődő laikus is élvezettel olvashatja a könyvben leírtakat.

A kötet a szerző doktori kutatásán alapul, melyben a gyakorlóközösség-modell (*communities of practice model* – Wenger 1998) elméleti keretébe helyezve, etnográfiai módszerrel vizsgálta egy csoport Szegeden tanuló Erasmus-hallgató nyelvi és nem nyelvi viselkedését különféle társas helyzetekben. A nyelvi szempontú megközelítésnél tágabb elméleti keret megkülönbözteti a kutatást a jelenkori ELF-kutatások többségétől; ennek köszönhetően az elkészült munka nyelv, kultúra és identitás komplex viszonyát tárja fel az olvasó előtt.

A kötet a bevezetőt követően hét nagyobb fejezetre tagolódik, ezenkívül referenciákat, mellékleteket és tárgymutatót tartalmaz. A bevezetőt követő második fejezet (*Theoretical framework* [Elméleti keretek], 12–52) részletes leírást nyújt a gyakorlóközösség-modellről, kimerítően definiálja az ELF-et, és bemutatja az ELF területén eddig végzett kutatásokat, valamint ismerteti a nyelvi adatok feldolgozásában alkalmazott konverzációelemzés (*Conversation Analytic [CA] method*) módszert.

A harmadik fejezet (*Methodology* [Módszertan], 53–76) a kutatás módszertanát mutatja be. A terepmunkát egy teljes tanév ideje alatt végezte a szerző az ez időszakban Szegeden tartózkodó Erasmus-hallgatók bevonásával oly módon, hogy a hallgatók közül egyes diákokkal rendszeres és közeli kapcsolatban állt, míg a társas összejövetelek alkalmával aktív résztvevőként a teljes Erasmus-közösség nyelvi és nem nyelvi viselkedését figyelte meg. Az elemzésnek alávetett korpusz többféle típusú interjúból, természetesen létrejövő interakciók rögzítéséből, terepnaplóból, a kutató által indítványozott e-mailekből, valamint a hallgatók egymásnak írt e-maileiből és Facebook-bejegyzéseiből állt össze; a kíváncsi olvasó örömeire szolgál, hogy a kötetben valamennyi adattípusból olvashatunk szemelvényeket.